

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

23. listopada 2014.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Carinski zakonik Zajednice – Naplata uvoznih carina – Podrijetlo robe – Dokazna sredstva – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Članak 47. – Prava na obranu – Pravo na djelotvornu sudsku zaštitu – Postupovna autonomija država članica“

U predmetu C-437/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemska), odlukom od 12. srpnja 2013., koju je Sud zaprimio 2. kolovoza 2013., u postupku

Unitrading Ltd

protiv

Staatssecretaris van Financiën,

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: S. Rodin, predsjednik vijeća, A. Borg Barthet i M. Berger (izvjestiteljica), suci,

nezavisni odvjetnik: N. Jääskinen,

tajnik: V. Tourrès, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 3. srpnja 2014.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Unitrading Ltd, R. Niessen-Cobben, u svojstvu savjetnika,
- za nizozemsku vladu, B. Koopman, M. Bulterman i H. Stergiou, u svojstvu agenata,
- za češku vladu, M. Smolek i J. Vlácil, u svojstvu agenata,
- za vladu Ujedinjenog Kraljevstva, J. Beeko, u svojstvu agenta, uz asistenciju K. Beala, QC,
- za Europsku komisiju, W. Roels i B.-R. Killmann, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegovog mišljenja, donosi sljedeću

* Jezik postupka: nizozemski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 2 Taj je zahtjev upućen u okviru spora između Unitradinga Ltd (u daljnjem tekstu: Unitrading) i Staatssecretaris van Financiën, povodom naplate uvozne carine.

Pravni okvir

- 3 Člankom 243. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice (SL L 302, str. 1., u daljnjem tekstu: Carinski zakonik) propisano je:

„1. Svaka osoba ima pravo žalbe protiv odluka donesenih od strane carinskih tijela, a koje se odnose na primjenu carinskog zakonodavstva i odnose se na tu osobu izravno i osobno.

[...]

2. Pravo na žalbu može se ostvariti:

- (a) na početku, pri carinskim tijelima određenima u tu svrhu od država članica;
- (b) naknadno, pri nezavisnome tijelu koje može biti pravosudno tijelo ili odgovarajuće specijalizirano tijelo prema važećim odredbama države članice.“

- 4 Člankom 245. Carinskog zakonika predviđeno je:

„Odredbe za provedbu žalbenog postupka utvrđuju države članice.“

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 5 Unitrading, sa sjedištem u Rickmansworthu (Ujedinjeno Kraljevstvo), 20. studenoga 2007. nizozemskim je carinskim tijelima deklarirao puštanje u slobodni promet 86.400 kilograma svježeg češnjaka (u daljnjem tekstu: roba). Deklaraciju je podnio F. V. de Groof's In- en Uitklaringsbedrijf BV, obavljajući svoju djelatnost pod nazivom Comex (u daljnjem tekstu: Comex), kao izravni predstavnik Unitradinga. U prijavi je kao zemlja podrijetla robe bio naznačen Pakistan. Prijava je bila popraćena potvrdom o podrijetlu koju je izdala Gospodarska i industrijska komora Karachija 5. studenoga 2007.
- 6 Nizozemska carinska tijela 21. studenoga 2007. uzela su uzorke robe. Istog dana ta su tijela zahtijevala polaganje dodatnog osiguranja zbog sumnji koje su imala u pogledu prijavljene zemlje podrijetla. Budući da je Unitrading položio to jamstvo, navedena tijela 26. studenoga 2007. odobrila su puštanje robe u slobodni promet. Carinski laboratorij u Amsterdamu (Nizozemska) ipak je ispitao, metodom „ICP/MS [Inductively coupled plasma mass spectroscopy] visoke rezolucije“, po jedan dio od svakog uzorka (u daljnjem tekstu zajedno: poduzorci) u laboratoriju US Department of Homeland Security, Customs and Border Protection (Ured za carinu i zaštitu granica američkog Ministarstva domovinske sigurnosti) (u daljnjem tekstu: američki laboratorij). Potonji je u dopisu od 8. siječnja 2008. naznačio da postoji vjerojatnost od barem 98% da je predmetni proizvod kineski češnjak.
- 7 Na Comexov zahtjev, drugi dio od svakog uzorka bio je poslan američkom laboratoriju, koji je nakon analize potvrdio svoja prijašnja utvrđenja. Međutim, carinska tijela odbila su Comexov prijedlog da se roba pregleda u Pakistanu na trošak društva za čiji je račun uvezena u Nizozemsku.

- 8 Carinski laboratorij u Amsterdamu rezultate nove analize priopćio je predmetnom nizozemskom carinskom uredu. Također ga je obavijestio da ostatak uzoraka neće biti sačuvan u njegovim prostorima, već da će se kontrolni uzorci čuvati u središnjem skladištu do 30. svibnja 2009., o čemu je Unitrading bio obaviješten 11. lipnja 2008. Carinska tijela 2. prosinca 2008. zaključila su da je zemlja podrijetla robe Kina.
- 9 Unitradingu je 19. prosinca 2008. izdano rješenje o naplati carine (u daljnjem tekstu: sporno rješenje o naplati). S obzirom na navedenu činjenicu da roba dolazi iz Kine, naplaćena je dodatna carina u iznosu od 1200 eura po 1000 kilograma, odnosno 98 870,40 eura.
- 10 Unitrading je podnio prigovor protiv spornog rješenja o naplati, osporavajući analize koje je proveo američki laboratorij. Na upit carinskog laboratorija u Amsterdamu, američki laboratorij u elektroničkom pismu od 9. veljače 2009. naznačio je da su poduzorci bili uspoređeni s podacima sadržanima u bazama podataka deklarirane zemlje podrijetla, tj. Pakistana, i one za koju se sumnja da je zemlja podrijetla, odnosno Kine. U ožujku 2009. američki laboratorij usto je obavijestio carinski laboratorij u Amsterdamu da je u uzorcima robe bilo otkriveno više od petnaest elemenata u tragovima. Međutim, odbio je otkriti informacije o kineskim i pakistanskim regijama koje su bile uspoređene jer je riječ o osjetljivim podacima kojima je pristup ograničen zakonom.
- 11 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) u izvješću o misiji od 20. listopada 2009. o istrazi u Kini koja se tiče određenog broja pošiljaka svježeg češnjaka koje su poslana u Ujedinjeno Kraljevstvo, Nizozemsku i Belgiju i za koje je deklarirana zemlja podrijetla bio Pakistan, dok se sumnjalo da roba dolazi iz Kine, došao je do zaključka da ima čvrstih razloga smatrati da zemlja podrijetla nije Pakistan već Kina.
- 12 Budući da su carinska tijela potvrdila sporno rješenje o naplati, u tim je okolnostima Unitrading pokrenuo postupak pred Rechtbank te Haarlem (prvostupanjski sud u Haarlemu), koji je odlukom od 12. kolovoza 2010. tužbu protiv navedene odluke proglasio neosnovanom. Unitrading je podnio žalbu protiv te odluke pred Gerechtshof te Amsterdam (žalbeni sud u Amsterdamu), koji je 10. svibnja 2012. potvrdio prvostupanjsku odluku, smatrajući osobito da su nizozemska carinska tijela dokazala da roba podrijetlom nije iz Pakistana već iz Kine. Gerechtshof te Amsterdam usto je precizirao da u Amsterdamu na dan rasprave koja se pred njim vodila još postoje poduzorci robe koji mogu poslužiti za eventualno ponovno vještačenje. Unitrading je podnio kasacijsku žalbu pred sudom koji je uputio prethodno pitanje.
- 13 U tim je okolnostima Hoge Raad der Nederlanden odlučio prekinuti postupak i zatražiti od Suda da se u prethodnom postupku izjasni o sljedećim pitanjima:
- „1. Pod pretpostavkom da se carinska tijela u okviru dokazivanja podrijetla uvezene robe žele osloniti na rezultate analize koju su obavili treći, a o kojima treći odbijaju dati dodatne informacije, bilo carinskim tijelima, bilo deklarantu, s posljedicom otežavanja ili onemogućavanja potvrde ili opovrgavanja točnosti korištenih zaključaka kao i ometanja suca u procjeni rezultata analiza koju mora obaviti, impliciraju li prava iz članka 47. Povelje [...] da sudac ne može uzeti u obzir navedene rezultate? Je li za ispitivanje tog pitanja važno da je treći u pitanju lišio carinska tijela i zainteresiranog predmetnih informacija, jer su osjetljive u pogledu provedbe zakona („law enforcement sensitive”), a da to nije obrazložio?
2. Pod pretpostavkom da carinska tijela ne mogu dati dodatne informacije o provedenim analizama na kojima se temelji njihov zaključak da je predmetna roba podrijetlom iz određene zemlje – zaključak koji je osporen uz obrazloženje – impliciraju li prava ustanovljena člankom 47. Povelje da se carinska tijela – koliko se razumno može od njih zahtijevati – moraju pokazati spremna na suradnju u okviru zahtjeva zainteresiranog da o vlastitom trošku obavi analize i/ili uzimanje uzoraka u zemlji koju je on deklarirao kao zemlju podrijetla?

3. Je li za ispitivanje prvog i drugog pitanja važno da su dijelovi uzoraka robe nakon obavijesti o dugovanoj carini bili sačuvani određeno razdoblje te da je zainteresirani njima mogao raspolagati u svrhu provjere u drugom laboratoriju, iako rezultati takvih provjera ne bi promijenili činjenicu da utvrđenja laboratorija kojem se obratilo carinsko tijelo nije moguće provjeriti, tako da bi i u tom slučaju za suca bilo nemoguće usporediti zaključke dvaju laboratorija u pogledu vjerodostojnosti – u slučaju da drugi laboratorij zaključi da je podrijetlo isto ono koje je zainteresirani deklarirao? Ako je odgovor potvrđan, bi li carinska tijela trebala obavijestiti zainteresiranog o postojanju sačuvanih poduzoraka robe i o činjenici da može zahtijevati da mu se stave na raspolaganje u svrhu provedbe navedenih provjera?“

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 14 Prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 47. Povelje tumačiti na način da se protivi tomu da se dokaz carinskih tijela o podrijetlu uvezene robe temelji na rezultatima analiza koje je proveo treći, a za koje taj treći odbija dati dodatne informacije, bilo carinskim tijelima, bilo carinskom deklarantu, s posljedicom otežavanja ili onemogućavanja potvrde ili opovrgavanja točnosti korištenih zaključaka.
- 15 Prema navodima Unitradinga, članak 47. Povelje zahtijeva da zainteresirani bude upoznat s razlozima na kojima se temelji donesena odluka koja se na njega odnosi. Osim toga, s obzirom na načelo kontradiktornosti koje je dio prava na obranu, stranke u postupku trebale bi imati pravo biti upoznate sa svim podnescima ili očitovanjima podnesenima sucu kako bi utjecale na njegovu odluku i raspravile o njima. Sud je u svojoj presudi ZZ (C-300/11, EU:C:2013:363) već odlučio da, ako se pokaže potrebnim ne priopćiti određene informacije zainteresiranome, osobito iz važnih razloga vezanih za državnu sigurnost, nacionalni sudac treba na raspolaganju imati i provesti tehnike i pravna postupovna pravila koja omogućavaju pomirenje tih zaključaka i prava iz članka 47. Povelje.
- 16 Češka vlada ističe da carinska tijela, ako žele utemeljiti svoju odluku na činjenici da deklarantova naznaka zemlje podrijetla ne odgovara stvarnosti, moraju snositi teret dokaza tog navoda. Dokaznu vrijednost moglo bi imati samo izvješće o analizi iz kojeg jasno proizlazi koji se postupak primijenio i do kojeg je rezultata doveo, na dostatan način kako bi carinskim tijelima omogućio ocjenu vjerodostojnosti i mjerodavnosti rezultata, a zainteresiranoj osobi isticanje stajališta o tim rezultatima.
- 17 Nizozemska vlada ističe da ni carinska tijela, ni Unitrading, pa ni sud koji je uputio zahtjev nisu mogli biti potpuno upoznati sa svim detaljima analiza koje je obavio američki laboratorij. Ipak, uzevši u obzir vjerodostojnost tog laboratorija, ta su tijela mogla opravdano smatrati da izvješća koja se tiču rezultata analize predstavljaju dostatan dokaz. Djelotvornost sudske kontrole zajamčena člankom 47. Povelje zahtijeva, među ostalim, da zainteresirani bude upoznat s razlozima na kojima se temelji odluka koja se na njega odnosi. No, takav zahtjev u glavnom je postupku poštovan.
- 18 Vlada Ujedinjenog Kraljevstva ističe da je, poštujući načela ekvivalentnosti i djelotvornosti, sukladno članku 245. Carinskog zakonika, na unutarnjem pravnom poretku svake države članice da uredi postupak korištenja pravom na pravni lijek protiv odluke nacionalnog carinskog tijela koja je štetna za zainteresiranog. U točkama 57. do 66. presude ZZ (EU:C:2013:363) Sud je ustanovio razliku između razloga na kojima se temelji upravna/administrativna odluka i dokaza koji podupiru te razloge te je ocijenio da je na nacionalnom sucu da utvrdi jesu li i u kojoj mjeri ograničenja prava na obranu koja proizlaze iz neotkrivanja dokaza takve prirode da utječu na dokaznu snagu tih elemenata.

- 19 Prema navodima Europske komisije, u nedostatku propisa Unije o pojmu dokaza, u pravilu su dopuštene sve vrste dokaza koje dopuštaju postupovna prava država članica u postupcima sličnima onom koji je predviđen člankom 243. Carinskog zakonika. Međutim, iz točaka 62. do 67. presude ZZ (EU:C:2013:363) proizlazi da je na nadležnim carinskim tijelima da dokažu da bi ostvarenje ciljeva od općeg interesa za države članice bilo ugroženo otkrivanjem preciznih i potpunih dokaza koji podupiru zakonitost njihove odluke.
- 20 U tom pogledu valja podsjetiti da, prema ustaljenoj praksi Suda, djelotvornost sudskog nadzora zajamčena člankom 47. Povelje zahtijeva, s jedne strane, da zainteresirani bude upoznat s razlozima na kojima se temelji odluka koja se na njega odnosi, bilo čitanjem same odluke, bilo pripoćenjem razloga pruženih na zahtjev, kako bi mu se omogućilo da obrani svoja prava u najboljim mogućim uvjetima i da odluči, poznavajući u potpunosti okolnosti, ima li smisla obratiti se nadležnom sucu. S druge strane, nadležni sudac mora imati ovlast zahtijevati od predmetnog tijela da mu priopći te razloge kako bi mu omogućilo da obavi nadzor zakonitosti predmetne nacionalne odluke (vidjeti u tom smislu presudu ZZ, EU:C:2013:363, t. 53. i navedenu sudsku praksu).
- 21 Iz sudske prakse Suda također proizlazi da, kada se radi o sudskom postupku, s obzirom na načelo kontradiktornosti koje čini dio prava na obranu iz članka 47. Povelje, stranke moraju imati pravo biti upoznate sa svim podnescima ili očitovanjima podnesenima sucu kako bi utjecale na njegovu odluku i raspravile o njima. Naime, temeljiti sudsku odluku na činjenicama i dokumentima s kojima se stranke ili jedna od njih nisu upoznale i o kojima nisu mogle zauzeti stajalište značilo bi prekršiti pravo na djelotvoran pravni lijek (presuda ZZ, EU:C:2013:363, t. 55. i 56. kao i navedena sudska praksa).
- 22 Međutim, ne čini se da su u slučaju kao što je onaj u glavnom postupku načela navedena u točkama 20. i 21. ove presude bila prekršena. Naime, iz odluke o upućivanju zahtjeva proizlazi da Unitrading poznaje razloge na kojima se temelji odluka donesena u odnosu na njega te da se upoznao sa svim podnescima i očitovanjima podnesenima sucu kako bi utjecao na njegovu odluku i kako bi mogao o njima raspraviti pred sucem.
- 23 U tim okolnostima rezultati analiza koje je pružio američki laboratorij predstavljaju jednostavan dokaz koji su i carinska tijela i nizozemski sudovi, uzimajući jednako u obzir argumente i dokaze koje je iznio Unitrading, mogli smatrati dostatnima kako bi ustanovili pravo podrijetlo robe. Kako je Komisija ispravno naglasila, u nedostatku propisa Unije o pojmu dokaza, u pravilu su dopuštene sve vrste dokaza koje dopuštaju postupovna prava država članica u postupcima sličnima onom koji je predviđen člankom 243. Carinskog zakonika (presuda Sony Supply Chain Solutions (Europe), C-153/10, EU:C:2011:224, t. 41. i navedena sudska praksa).
- 24 Dopuštenost takvog dokaza, čak i u slučaju da je on važan odnosno odlučujući za rješavanje predmetnog spora, ne može biti dovedena u pitanje samom činjenicom da taj dokaz ne mogu u potpunosti provjeriti ni dotična stranka ni sud pred kojim se vodi postupak, kako se čini da je slučaj s rezultatima analiza američkog laboratorija u glavnom postupku. Naime, ako u takvom slučaju dotična stranka ne može u potpunosti provjeriti točnost tih rezultata analiza, ona se nalazi u situaciji sličnoj onoj u predmetu koji je rezultirao presudom ZZ (EU:C:2013:363), u kojem su i predmetno nacionalno tijelo i sud pred kojim se podnijela žalba protiv odluke koju je nacionalno tijelo donijelo, primjenom nacionalnog propisa o kojem se radi u tom predmetu, odbili zainteresiranome priopćiti precizne i potpune razloge koji čine osnovu odluke donesene u odnosu na njega.
- 25 Ne čini se ni da je u glavnom postupku bilo povrijeđeno pravo na djelotvornu pravnu zaštitu, s obzirom na to da se sudovi pred kojima su se vodili postupci nisu činili vezanima na temelju nacionalnog postupovnog prava, ocjenom činjenica i osobito dokazima koje je provelo carinsko tijelo (vidjeti u tom smislu presudu Wilson, C-506/04, EU:C:2006:587, t. 61.).

- 26 Naime, u mjeri u kojoj stranka u postupku može valjano dovesti u pitanje relevantnost nekog dokaza koji ne mogu u potpunosti provjeriti sve stranke kao ni sud pred kojim se vodi postupak, kao što je to slučaj s rezultatima analize u glavnom postupku, osobito ističući da taj dokaz ne može biti neizravan dokaz navodnih činjenica i navodeći druge elemente koji mogu poduprijeti razne navode, u načelu nije povrijeđeno pravo te osobe na djelotvornu sudsku zaštitu iz članka 47. Povelje. No, kako to proizlazi iz odluke o upućivanju zahtjeva kao i iz očitovanja nizozemske vlade podnesenih na raspravi, sudovi pred kojima se vodio glavni postupak djeluju slobodno u svojoj procjeni relevantnosti dokaza koji su im podneseni.
- 27 Budući da članak 245. Carinskog zakonika, koji u tom kontekstu predviđa da odredbe za provedbu žalbenog postupka predviđenog člankom 243. tog zakonika, utvrđuju države članice, valja utvrditi da je na nacionalnom pravnom poretку svake države da uredi postupovne oblike tih žalbi, u mjeri u kojoj ti oblici nisu manje povoljni od onih koji se tiču sličnih nacionalnih žalbi (načelo ekvivalentnosti) i da ne čine gotovo nemogućim ili pretjerano teškim korištenje pravima koja dodjeljuje pravni poredak Zajednice (načelo djelotvornosti). Ta razmatranja osobito vrijede također i u pogledu pravila dokazivanja (vidjeti u tom smislu presudu *Direct Parcel Distribution Belgium*, C-264/08, EU:C:2010:43, t. 33. i 34. kao i navedenu sudsku praksu).
- 28 Kako bi se osiguralo poštovanje načela djelotvornosti, nacionalni sudac, ako utvrdi da činjenica da carinski dužnik snosi teret dokaza podrijetla deklarirane robe, jer je njegova dužnost da ospori relevantnost neizravnog dokaznog sredstva koja koriste carinska tijela, može učiniti nemogućim ili pretjerano teškim izvođenje takvog dokaza, osobito zbog toga što se odnosi na podatke kojima dužnik ne može raspolagati, mora imati pristup svim postupovnim sredstvima koja mu nacionalno pravo stavlja na raspolaganje, među kojima je i nalaganje potrebnih mjera izvođenja dokaza (vidjeti u tom smislu presudu *Direct Parcel Distribution Belgium*, EU:C:2010:43, t. 35. i navedenu sudsku praksu).
- 29 Međutim, u mjeri u kojoj nacionalni sudac, nakon što je upotrijebio sva postupovna sredstva koja mu nacionalno pravo stavlja na raspolaganje, zaključi da je pravo podrijetlo predmetne robe različito od onoga koje je navedeno u deklaraciji i da je stoga opravdana naplata dodatnih carina ili čak i novčane kazne, članak 47. Povelje ne protivi se tomu da navedeni sudac donese takvu odluku.
- 30 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 47. Povelje treba tumačiti u smislu da se ne protivi tomu da dokaz podrijetla uvezene robe koji su izvela carinska tijela na temelju nacionalnog postupovnog prava počiva na rezultatima analiza koje je proveo treći, a za koje taj treći odbija pružiti dodatne informacije, bilo carinskim tijelima, bilo carinskom deklarantu, s posljedicom otežavanja ili onemogućavanja potvrde ili opovrgavanja točnosti korištenih zaključaka, pod uvjetom da se poštuju načela djelotvornosti i ekvivalentnosti. Na nacionalnom je sudu da provjeri je li to bio slučaj u glavnom postupku.

Drugo i treće pitanje

- 31 Drugim i trećim pitanjem, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li u slučaju poput onoga u glavnom postupku, i pod uvjetom da carinska tijela ne budu mogla pružiti dodatne informacije u pogledu predmetnih analiza, članak 47. Povelje tumačiti u smislu da prava koja su njime propisana podrazumijevaju da carinska tijela moraju prihvatiti zahtjev zainteresiranog da se o njegovu trošku obave analize predmetne robe u zemlji koja je deklarirana kao zemlja podrijetla. Osim toga, sud koji je uputio zahtjev želi znati je li važno da su dijelovi uzoraka bili sačuvani određeno razdoblje te da je zainteresirani njima mogao raspolagati u svrhu provjera drugog laboratorija i, ako jest, bi li ga carinska tijela trebala obavijestiti o postojanju sačuvanih poduzoraka robe kao i o činjenici da može zahtijevati da njima raspolaže u svrhu navedenih provjera.

- 32 Kako bi se dao odgovor na drugo i treće pitanje, valja podsjetiti, kao prvo, da se članak 47. Povelje u načelu ne protivi tomu da dokaz podrijetla uvezene robe koji su izvela carinska tijela na temelju nacionalnog postupovnog prava počiva na rezultatima analiza koje je proveo treći i za koje je nemoguće provjeriti ili opovrgnuti točnost, pod uvjetom da su poštovana načela djelotvornosti i ekvivalentnosti.
- 33 Kao drugo, iz točke 27. ove presude, s jedne strane, proizlazi da je na unutarnjem pravnom poretku svake od država članica da urede postupovne oblike žalbi iz članka 243. Carinskog zakonika, ako ti oblici nisu nepovoljniji od onih koji se odnose na slične tužbe unutarnje prirode (načelo ekvivalentnosti) i ako ne čine gotovo nemogućim ili pretjerano teškim korištenje pravima koja dodjeljuje pravo Zajednice (načelo djelotvornosti) te, s druge strane, da ta razmatranja vrijede također u pogledu oblika dokaza.
- 34 Ta su razmatranja u potpunosti primjenjiva na drugo i treće pitanje. Stoga, unatoč potrebi da države članice poštuju načela djelotvornosti i ekvivalentnosti, pitanje je moraju li u situaciji kao što je ona u glavnom postupku carinska tijela prihvatiti zahtjev zainteresiranog da se o njegovu trošku provedu analize u trećoj zemlji, je li u tom pogledu relevantna činjenica da je dio bio sačuvan za određeno vrijeme i, ako jest, moraju li carinska tijela o tome obavijestiti zainteresiranog mora biti procijenjeno na temelju nacionalnog postupovnog prava.
- 35 Stoga na drugo i treće pitanje valja odgovoriti da, u slučaju poput onoga u glavnom postupku i pod pretpostavkom da carinska tijela ne mogu dati dodatne informacije o predmetnim analizama, pitanje moraju li carinska tijela prihvatiti zahtjev zainteresiranog da se o njegovu trošku provedu analize u zemlji koja je deklarirana kao zemlja podrijetla kao i pitanje je li važno da su dijelovi uzoraka robe bili sačuvani određeno vrijeme te da je zainteresirani njima mogao raspolagati u svrhu provjera u drugom laboratoriju i, u slučaju potvrdnog odgovora, moraju li carinska tijela obavijestiti zainteresiranog o postojanju sačuvanih poduzoraka robe i o činjenici da može zatražiti da njima raspolaže u svrhu navedenih provjera moraju biti procijenjena na temelju nacionalnog postupovnog prava.

Troškovi

- 36 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (šesto vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima treba tumačiti u smislu da se ne protivi tomu da dokaz podrijetla uvezene robe koji su izvela carinska tijela na temelju nacionalnog postupovnog prava počiva na rezultatima analiza koje je proveo treći, a za koje taj treći odbija pružiti dodatne informacije, bilo carinskim tijelima, bilo carinskom deklarantu, s posljedicom otežavanja ili onemogućavanja potvrde ili opovrgavanja točnosti korištenih zaključaka, pod uvjetom da se poštuju načela djelotvornosti i ekvivalentnosti. Na nacionalnom je sudu da provjeri je li to bio slučaj u glavnom postupku.**
- 2. U slučaju poput onoga u glavnom postupku i pod pretpostavkom da carinska tijela ne mogu dati dodatne informacije o predmetnim analizama, pitanje moraju li carinska tijela prihvatiti zahtjev zainteresiranog da se o njegovu trošku provedu analize u zemlji koja je deklarirana kao zemlja podrijetla kao i pitanje je li važno da su dijelovi uzoraka robe bili sačuvani određeno vrijeme te da je zainteresirani njima mogao raspolagati u svrhu provjera u drugom laboratoriju i, u slučaju potvrdnog odgovora, moraju li carinska tijela obavijestiti**

zainteresiranog o postojanju sačuvanih poduzoraka robe i o činjenici da može zatražiti da njima raspolaže u svrhu navedenih provjera moraju biti procijenjena na temelju nacionalnog postupovnog prava.

Potpisi